

Una certa olor a picadura selecta

El mapa d'Espanya en la paret i cada província d'un color. La pissarra, l'olor a fusta de pupitre i a serradura banyada. La veta àcida que eixia de l'urinari en l'escola. La cançó del Cara al Sol braç en alt. Bon dia, don Ramón. Bon dia, don Manuel. Els quaderns, els llapis Alpino, el perfum de la goma d'esborrar que feia gust de coco. La història sagrada, Isabel i Fernando i la pilota de drap en el descans al costat dels femers entre taules de tomaques i barraques de fesols. El cinema Rialto. El goril·la, de Boris Karloff, la primera pel·lícula que vaig veure. Havien passat els anys, els dies d'innocència, les hores lentes cadascuna d'elles marcada pel so del bronze que queia del campanar. Els reis d'Orient en tres cavalls adornats amb cobertors i precedits per les trompetes i tambors de Falange. Les calmes de gener amb el sol tebi en la paret del pati i l'aire extasiat on vibraven els primers borinots d'or sobre les mimoses grogues. Els cucs de seda amb els cromos de futbolistes que olien a linotípia calenta. El vent morat de quaresma i els temporals que desaiuguaven durant tota la nit pels canals. Els tarongers que ja estaven florint i les cadernereres i les esmerles enfollides d'amor. El temps de passió i els sants de l'església tapats. L'ofici de tenebres. Les al·leluies que queien el diumenge de resurrecció i els coloms que volaven en l'acte de l'Encontre. La mona de pasqua i l'olor a pólvora en les cruïlles de l'horta. L'herballuïsa. Les flors a Maria en el mes de maig. Els carrers acabats d'arruixar i coberts de murta per on passava la processó del Corpus. Els viatges a la mar en tartana. Les festes de Sant Roc i de Sant Joaquin en la basca d'agost i les processons amb les coques amb greques de merenga que portaven els clavaris a l'església per a beneir i els sofregits de la paella crepitant en els corrals sota la figuera mentre la banda de música travessava tocant una cercavila. Les sestres amb les fustes entretancades i la mosca que s'havia salvat del flit que vibrava en els cristalls darrere de les cortines. La llet merengada i el cafè granissat en la geladora familiar. Els bous de festa en la Vila en setembre. I una altra volta el mapa d'Espanya en la paret de l'escola, la pissarra, el perfum dels llapis Alpino i de la goma d'esborrar. La cançó del Cara al Sol. El primer jersei en la tardor. La visita al cementeri en el dia de difunts. Els pardals atrapats en cepets al costat de la llimera de la Torreta. El nas afonat en la finestra durant les pluges de novembre amb una infinita malenconia en el cor. La festa de la Puríssima sota un firmament de diamant. Bombes de pinya entre les argilagues de la muntanya. Espoletes i margallons. Espàrrecs i faves en abril mentre Déu moria i ressuscitava. Les campanes tocaven a difunts. ¿Qui s'ha mort? ha sigut una dona. Només han sonat dos drangs. Però a voltes podia ser un albat i aleshores el taüt era blanc amb xinxetes daurades. Les vaques i prunyons d'hivern. El codonyat enrotllat en un drap en el rebost i l'oli d'oliva en una tina de ceràmica. Les eres on batien el blat a l'eixida del poble. Els carros de llaurança que a poqueta nit tornaven de la marjal.

L'olor a palla d'arròs en setembre. El cant del cuquello en primavera. L'olor a cera i colònia barata mesclada amb suor llauradora que hi havia en l'església en els set diumenges de Sant Josep i l'acte d'imposició d'insígnies als joves d'Acció catòlica. "Ser apòstol o màrtir acaso mis banderas me enseñan a ser", cantaven els xiquets aspirants mentre el temps fora de l'església olia a bunyols i a sardines de bóta.

Va ser pel mes de maig quan el vicari mossèn Javier em va cridar a sa casa un dia en què estava jo jugant a les xapes en la plaça. Tenia una taula escriptori en un racó en el primer pis de la vivenda de les Beates on estava de rellogat. Era un espai ampli amb un sòl d'algeps sense rajols i les parets de calç amb un balcó. Entrava a mitjan vesprada una llum molt violenta que anunciava les calors de l'estiu. Mossèn Javier fumava sense parar. El seu alè i tot l'entramat de la seua sotana estaven penetrats per l'olor a tabac i tenia el tors de la mà molt pelut i també la nou que eixia i s'amagava pel tall de l'alçaoll de baquelita al parlar. Em va fer arribar fins ell i em va oferir una cadira al seu costat a la vora de la taula on hi havia un crucifix i alguns llibres amb tapes negres. Em va rodejar els muscles amb el braç i crec que em va acariciar amb un suau pessic la galta abans de començar a dir-me algunes coses que em van agradar. Després d'un llarg circumloqui ple d'alabances al final em va insinuar que potser Déu havia pensat en mi per a una missió molt alta. Em vaig quedar parat. No comprenia com els meus pares no paraven de renyir-me tot el dia i de sobte Déu i el seu vicari em valoraven tant, a mi que en l'escola don Ramon em tenia per un rebel i en el poble creien que era un salvatge.

—¿A tu què t'agradaria ser? —em va preguntar mossèn Javier tirant-me l'olor dolç de picadura selecta a la cara mesclada amb les seues paraules molt suaus—. Dis-me, ¿què t'agradaria ser en aquesta vida?

—Llanterner —vaig contestar per a esquivar la seua intenció.

—Et parle amb serietat.

—No sé —li vaig dir—. Qualsevol cosa que li agrada a mon pare.

—Tu ets llest. Has d'estudiar. ¿No t'agradaria ser un apòstol i salvar moltes ànimes? Déu t'ha elegit entre tots els xiquets del poble. ¿No vols donar gust a l'ésser que t'ha creat?

—¿A mon pare?

—A Déu.

—No sé.

—Pensa-ho bé i demà tornarem a parlar.

Era pel temps de les creus de maig de l'any en què el bou Islero va matar Manolete. Les parets refulgien de calç i l'herballuïsa en la casa de camp de l'oncle Manuel en el Pinet em deixava un perfum de llima en les mans mentre pensava en els raïls de la via del tren sense saber on em portarien.

Manuel Vicent